

Prester, vend tilbake!

Av en ikke-*mann og prest.*

Kjære kollega!

Det er gode grunner til å vende tilbake. Både fordi Ministerpresidenten i sitt vidsyn har gitt oss det nyopprettede kirkelige råds møte til unngåelse av unødig strid, og fordi en del presters så vel som biskopenes embetsnedleggelse er en feil.

Domprost *Fjellbu* har beskyldt Kirkedepartementet for å ha brutt «kirkelig tradisjon og lovgivning». Ja, endog den ellers så korrekte kirkemann biskop *Støren* ga ham medhold i dette, og etterpå søkte samtlige biskoper å forsvare domprosten (i deres avskjedssøknad). Riktignok bare ved å påstå at han hadde kirkens lover på sin side. Men uten spor av påvisning.

Som det nedenfor vil bli klarlagt, er det hr. *Fjellbu* som har opptrådt mot «kirkens tradisjon og lovgivning».

Tradisjon eller hevdskikk om kirkenes bruk er bl. a. at en prest kan overdra prekenen til en annen prest. Dette er så hevdvunnet, at biskopene i det av dem selv utarbeidede skjema for kvartalsinnberetningen for kirkenes bruk ikke engang har satt noen rubrikk for sådant fall, men bare for det fall at en prest lar en legmann preke i sitt sted. Dette er noe som alle formenn i menighetsrådene og prestene vet.

Når en prest således selv kan fritta seg for prekenen, hvor meget mere da kongen (kirkeministeren i mellomtiden til 31. januar 1942) som ifølge grunnlovens § 16 anordner all gudstjeneste i riket. Biskopene protesterte da heller ikke i 1928 da departementets tolkning herom ble gitt i rundskriv av 15. august. Saken var altfor selvfølgelig dengang, men Kirkedepartementet uttalte seg likevel med forbeholdenhet («formentlig»), fordi det jo kun var hevdbruk og ikke formet i lov.

Videre er det kirkens tradisjon at en høymesse er søndags *formiddags* hovedgudstjeneste, hvortil ethvert menighetslem skal ha adgang. Domprosten holdt den om ettermiddagen fra kl. 14 til 15½ eller 16, da mange vil være forhindret i å møte.

I de store tradisjonsbundne kirkesamfunn er ettermiddagen av ymse grunner forbudt. Og for øvrig påbyr norsk lov av 15/4 1687 (Anden Bog, 4. Capitel, 17. Artikel i Kristian den 5tes norske lov): «*Præsterne paa Landet skulle uden nogen Forhaling og Forsømmelse begynde Kirketienesten udi hver af deres Kirker, saa tidlig, som mueligt er, om Sommeren og om Vinteren*». I byene fant lovgiveren det vel unødvendig å innskjerpe dette ved lov.

Når videre de avgåtte biskoper søker å forsvare domprosten med at han hadde lovens rett til å holde en ny gudstjeneste i sin kirke utenom den ordinære, så er lovens mening den at når en prest selv har holdt sin faste gudstjeneste, kan han deretter til andre tider holde andre slags gudstjenester eller møter m. v. i sin kirke. Hadde derfor domprosten tillyst f. eks. aftensang med nattverd kl. 18, vilde ingen hatt noe å bebreide ham.

Det var således hr. *Fjellbu* og ikke Kirkedepartementet som brøt «kirkelig tradisjon og lovgivning».

Det eneste som kunde unnskylde ham, var den alminnelige spenning og at Kirkedepartementet kanskje ikke hadde nevnt for ham at det gjaldt en statsakt, men bare vist til rundskrivet av 15. august 1928 hvor det vel dreier seg om kirkers bruk ved større stevner og nasjonale høytidsdager, men hvor statsakter ikke nevnes. Heller ikke kjenner jeg til hva sokneprest *Blessing Dahle* har sagt ham. Men *etterpå* det hele, når biskopene måtte vite at det gjaldt en for hele landet viktig statsakt, kan domprosten ikke forsvares som skjedd, men muligens ved at hans biskop forhandlet med Kirkedepartementet om saken.